Professori Teija Laitinen
Vaasan yliopisto
tla@uva.fi

Vaasa 7.9.2021

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Asia: Kuulemis- ja lausuntopyyntö HE 211/2020 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Geologian tutkimuskeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Geologian tutkimuskeskus (GTK) on havainnut toiminnassaan tarpeen siirtää GTK:n toimialaan kuuluvien kansainväliseen toimintaan liittyvien kahdenvälisten asiantuntijapalveluiden hallinta perustettavalle osakeyhtiölle (yhtiö). Perustettavan valtion omistaman yhtiön omistajaohjauksesta vastaisi työ- ja elinkeinoministeriö. Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä yhteistyössä työ- ja elinkeinoministeriön ja GTK:n kanssa, ja siinä on perusteltu monipuolisesti ja kattavasti ne seikat, jotka ovat johtaneet tarpeeseen osakeyhtiön perustamiseen.

Esityksen mukaan perustettavaan osakeyhtiöön siirrettäisiin kansainväliset kahdenväliset asiantuntijapalvelut, jolloin niille tulisi paremmat toiminnalliset ja taloudelliset toimintaedellytykset. Valtiovarainministeriö katsoo lausunnossaan, että esityksen mukaan yhtiö vaikuttaisi olevan riippuvainen viraston henkilöstön työpanoksesta ja ehkä myös muista resursseista. Kun kuitenkin samanaikaisesti kansainväliset kahdenväliset asiantuntijapalvelut tuotettaisiin jatkossa yhtiössä, se toisaalta vapauttaa varsinaisen viraston resursseja muihin tehtäviin. Perustamisvaiheessa kokonaisresurssitilanne ei siis muutu, vaan toiminta jatkuu uudentyyppisen organisaatiorakenteen alla.

Olen perehtynyt valtioneuvoston kanslian ehdottamaan yhtiön laatimaan liiketoimintasuunnitelmaan, joka sisältää suunnitellun aloittavan taseen, tuloslaskelman ja kassavirta-analyysin liiketoiminnan lähivuosien kehityksestä. Liiketoimintasuunnitelma on sellaisella tarkkuustasolla, millä perustettavien yhtiöiden liiketoimintasuunnitelmat tässä toiminnan vaiheessa yleensä ovat. Liikeideaa on ehkä perusteltu tavanomaista enemmän, mutta se johtunee asian luonteesta. Liikeidea on selkeä ja toteuttamiskelpoinen.

Yhtiön tarvitsemaksi alkupääomaksi liiketoimintasuunnitelmassa arvioidaan nykyisen tarjouskannan pohjalta 1 miljoonaa euroa. Olemassa olevan tarjouskannan käyttäminen alkupääomatarpeen kartoittamiseksi soveltuu hyvin tarkoitukseen. Jatkossa toimintaa on tarkoitus rahoittaa tulorahoituksella. Kassaanmaksut on arvioitu varovaisesti siten, että lyhytaikaisten myyntisaatavien määrä on korkeahko (50 % liikevaihdosta). Kun samanaikaisesti suunnitelmassa esitetyt yhtiön kiinteät kulut ovat alhaiset, on yhtiön talous suunnitelman mukaan edetessään vakaalla pohjalla.

Yhtiön hallintoon ja hallituksen valintaan liittyviä kysymyksiä samaten kuin ulko- ja turvallisuuspolitiikan linjausten ja kansallisten intressien huomiointia yhtiön tutkimushankkeissa, innovaatiotoiminnassa ja asiantuntijapalveluissa voitaneen säätää tarvittaessa esimerkiksi yhtiöjärjestyksen avulla yksityiskohtaisemmin.

Vaasassa 7.9.2021

Teija Laitinen

Professori